

Gezeefd uit de TEX-NL discussielijst

abstract

This is part six in a series of articles started in 1993 by Philippe Vanoverbeke. Philippe selected a number of messages from the TEX-NL mailing list which deserved to be remembered and looked up by readers of **Maps**. Solutions, hints and tips. **Maps** of spring 1999 had part 5.

For this installment, a number of messages has been selected that were published on TEX-NL march 1999 through July 1999. As before, honorary **ntg** member Piet van Oostrum proved to be invaluable with his swift responses. Hans Hagen is also strikingly helpful, on (and off) this list and on the NTG-CONTEXT list.

The filtering method for these articles is haphazard; anything the editor (a simple user) can't grasp doesn't make the cut.

Thanks to *all* active subscribers of TEX-NL!

keywords

TEX-NL, Oostrum, Hagen, guru, tips, hints, hack, bug

Door Erik Frambach <E.H.M.Frambach@ECO.RUG.NL>:

Ik weet niet of dit algemeen bekend is, maar via

<http://listserv.surfnet.nl/archives/tex-nl.html>

kun je het hele TEX-NL-archief (teruggaand tot 1995) bekijken en doorzoeken. Erg handig!

Tip

Variabel wit tussen koppen

Ik zou willen dat wanneer een `\chapter` direct begint met een `\section` (dus zonder tussenliggende tekst) er tussen de `chapter`-titel en de `section`-titel minder wit is dan het wit boven een normale `section`-titel + het wit onder een normale `chapter`-titel; misschien zelfs helemaal geen wit. Hoe moet dat ook weer?

vraag

Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:

Je kunt met `\unskip` de witruimte onder de hoofdstuk titel weghalen. Met `\vspace{.}` kun je dan de gewenste hoeveelheid toevoegen:

```
\chapter{Test}
\unskip\vspace{.}
\section{Section}
```

Je kunt natuurlijk gaan zitten knutselen met `\section` zodat ie zelf automatisch detecteert dat er geen tekst voorstaat, maar dat lijkt me verspilde moeite.

antwoord

10 karakters per inch

Bij het aanmaken van overschrijvingsformulieren mag je maximaal 10 monospaced karakters per inch zetten (met letterhoogte tussen 2.50mm en 3.20mm). Welke fonts kan je daarvoor gebruiken?

vraag

Voor de optische regels moet je OCR-B (die zijn 10 cpi) karakters gebruiken, maar die laten geen accentkarakters toe. En bij het drukken van namen heb je soms accentkarakters nodig.

antwoord Door Taco Hoekwater <taco.hoekwater@WKAP.NL>:
Hoogte is het probleem niet, vrijwel elk typewriter font valt onder die categorie. CMR \tt is prima geschikt. Breedte is even proberen:

```
\tt
\setbox0=\hbox{ABCDEFGHJIJ}
\message{Breedte: \the\wd0, Hoogte: \the\ht0 }
```

(\pt=approx 0.351mm)

Het gebrek aan accentkarakters is nou juist de bedoeling. Geeft wat lelijke typografie, maar het komt in ieder geval aan bij de juiste persoon.

antwoord Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:
cmmt10 is 5.25pt breed, cmmt12 6.175pt. De laatste dus 0.0857 inch dus nog te klein. je zult hem dan dus nog moeten vergroten (scaled magstep1 bijvoorbeeld). De hoogte van een hoofdletter wordt dan 8.8pt=3.1mm. Voor de staarten komt er dan nog 3.2pt=1.13mm bij, dus als die meetellen zit je net 0.13mm boven de maximale grootte, maar ik kan me voorstellen dat dat binnen de meetfout zit.

vraag **Caption naast figuur**

Ik wil graag de caption *naast* de figuur hebben (gewoon omdat daar soms veel ruimte over is). Weet iemand hoe ik dat voor elkaar moet krijgen?

antwoord Door B. G. H. Gorte :

```
/usr/share/texmf/doc/latex/sidecap/README:
```

The sidecap package. This package defines the new environments SCfigure and SCtable, analogous to figure and table, which make it easy to typeset captions sideways. The package knows the options outercaption, innercaption, leftcaption and rightcaption.

antwoord Door Edwin Gelinck <e.r.m.gelinck@WB.UTWENTE.NL>:
Uit *Using EPS Graphics in L^AT_EX2e documents* door Keith Reckdahl:

```
\begin{figure} [htbp]
\centering
\begin{minipage} [c] {.45\textwidth}
\centering
\caption{Caption on the Side}
\label{fig:side:caption}
\end{minipage}%
\begin{minipage} [c] {.45\textwidth}
\centering
\includegraphics [width=\textwidth] {box.eps}
\end{minipage}
\end{figure}
```

vraag **Van PDF naar tekst**

Hoe converteer je van PDF naar tekst?

antwoord Door Maarten Gelderman <mgelderman@BIK.ECON.VU.NL>:
In een aantal gevallen is dit de ideale manier om bestanden naar Word of iets dergelijks te converteren: PDF-bestand opvragen in Acrobat Reader, alles selecteren, knippen en plakken in Word en geen uitgever die mekkert. Aan slechte Word-documenten zijn ze gewend. . .

Door Hans Hagen <pragma@WXS.NL>:
Dat kan veel sneller!

antwoord

```
pdftotext filename.pdf
```

zit in de web2c distributie (soms als pdftotex). Meekert soms wat over color spaces, maar dat kun je gewoon negeren. Kan ook met kolommen overweg. Ik ben net bezig in tk een editor te maken waarmee ik zo'n tekst in kolommen kan fatsoeneren, vandaar.

Door Luc De Coninck <luc.de.coninck@KH.KHBO.BE>:
Van een collega kreeg ik volgende link i.v.m. L^AT_EX en PDF.

antwoord

<http://online.redwoods.cc.ca.us/instruct/darnold/StaffDev/Index.htm>

Prutsen in PostScript-figuur

vraag

Ik zoek een tool/combinatie van tools om een beetje te prutsen aan een PostScript-figuur voor ik die in L^AT_EX importeer. Het gaat meer bepaald om een figuur waarop het logo van de software waarmee zij gegenereerd werd op voorkomt. Dat logo zou ik er uit willen voor/tijdens de conversie van .ps naar .eps

Door Siep Kroonenberg <Siep.Kroonenberg@WKAP.NL>:

antwoord

Soms is het mogelijk om de figuur in een ascii-editor te bewerken en het logo eruit te pikken.

Verder kunnen sommige tekenprogramma's vrij algemene PostScript lezen; als dat lukt kun je het logo in dat tekenprogramma verwijderen. Illustrator 7 kan pakweg 75% van alle PostScript bestanden (eps of niet) die ik binnenkrijg inlezen.

Er zijn ook een aantal freeware tooltjes — die allemaal Ghostscript gebruiken — die PostScript omzetten naar een meer hanteerbare vorm zodat je ze ook kan inlezen in bijvoorbeeld CorelDRAW of MayuraDraw: ps2ai zit bij de Ghostscript distributie in; je kunt de pdfwrite en/of epswrite uitvoerformaten proberen; Boguslav Yackowski heeft ps_conv gemaakt.

Hoe kan ik vertikaal uitlijnen in een tabel?

vraag

Door Werenfried Spit <W.Spit@WITBO.NL>:
dcolumn.sty doet dat:

antwoord

```
\usepackage{Dcolumn}
\begin{document}
\begin{tabular}{lD{.}{,}{8}r}
a & 1.0 & een \\\
b & 2.02 & twee \\\
c & 33.003 & drie \\\
d & 444 & vier \\\
e & .0000005 & vijf
\end{tabular}
```

Door Sven Bovin <sven@HARTREE.CHEM.KULEUVEN.AC.BE>:

antwoord

Je kan ook de tabel definiëren met (voor de decimaal uitgelijnde kolom)

```
r@{\hspace{0mm}}l
```

en de decimale punt in de (links uitgelijnde) „decimale kolom” plaatsen. Op die manier verdwijnt de spatie tussen de twee kolommen en kunnen 84 en 0.025 zo worden uitgelijnd dat de 4 en 0 boven elkaar komen.

vraag Orphins, delphans

In mijn (book) document komt het verscheidene keren voor dat een paragraaf gesplitst wordt over twee bladzijden met maar een enkele regel op een van de twee bladzijden. Wordt dit niet „orphins” genoemd? Enfin, ik denk dat ik zulke paragrafen liever samen hou op een bladzijde. Is dit via parameters te beïnvloeden/ontraden in L^AT_EX?

antwoord Door P. Wackers <P.Wackers@LET.KUN.NL>:

Zie de bespreking in L^Ampoort’s Guide op p. 191–192 en in de Companion op p. 99–100.

Samengevat: `\pagebreak` in een alinea leidt tot een nieuwe pagina bij regel volgend op de woorden waartussen het commando staat. `\nopagebreak` doet het omgekeerde `\samepage` kan een aantal dingen bij elkaar houden.

Mij bevalt het beste:

```
\type{\enlargethispage{size}}
```

bijvoorbeeld:

```
\type{\enlargethispage{\baselineskip}}
```

waarbij je wel moet bedenken, dat wanneer je meer dan een regel extra ruimte neemt, dat erg opvalt. In veel lastige gevallen is `.5\baselineskip` echter al genoeg om het ongewenste effect te verdrijven.

antwoord Door Gilbert van den Dobbelsteen <gilbert@LOGIN-BV.COM>:

In het engels: widows and orphans. je zou dan verwachten dat de Nederlandse vertaling weduwen en wezen zou zijn, echter in klassieke drukkers–terminologie heten die dingen hoer en hoerenjong.

Maar iedereen snapt natuurlijk wel dat je dat soort kretologie niet in een dialoog boxje kunt zetten van de zoveelste tekstverwerker. Dus dat heet dan zoiets als *Zwevende regels voorkomen*.

Goed, sorry, dat is natuurlijk geen antwoord op je vraag. Ik vermoed dat je wel iets met penalties kunt instellen.

vraag Beste plaatjes in L^AT_EX

Ik studeer scheikunde en heb na ernstige horrorverhalen over Word besloten m’n hoofdvak–verslag in L^AT_EX te gaan maken. Ik werk met een Linux (Redhat 5.2) systeem met de `tetex` installatie. Ik gebruik LyX als front–end om niet meteen al te zwaar L^AT_EX in te duiken ;=)

Om mijn AIO tevreden te houden moet ik helaas wel met Excel files werken (die hij eventueel zelf later kan gebruiken voor presentaties en dergelijke), nu moet ik dus de Excel grafieken in L^AT_EX krijgen. Tot op heden doe ik het volgende:

- Maak nieuwe grafiek in Excel als los object op eigen pagina
- Knip–Plak naar Paint Shop Pro, sla op als PNG
- Onder linux, met convert uit het ImageMagick pakket omzetten naar eps
- Gebruiken in LaTeX

De kwaliteit van de figuren is nogal slecht, erg blokkerig waardoor bijvoorbeeld as–bijschriften slecht leesbaar zijn. Ik heb de verschillende PS formaten geprobeerd. . . ik zie nauwelijks verschil. Mijn vraag is dan ook: zijn er nog tips en truiks om tot een beter resultaat te komen?

antwoord Door Siep Kroonenberg <siepo@CYBERCOMM.NL>:

Op die manier krijg je een bitmapped weergave, op waarschijnlijk veel te lage resolutie.

Je kunt beter een Postscript printerdriver een eps-file laten aanmaken; dit configureer je in de Postscript tab van de printerconfiguratie dialoog. Zorg dan meteen dat naar file wordt „geprint”. Met GSView moet je vaak nog de boundingbox aanpassen.

Het kan nog uitmaken welke Postscript printer je installeert. De driver moet bij voorkeur, en onder NT beslist, van Adobe (www.adobe.com) zijn. Een Postscript driver bestaat uit een algemeen gedeelte en een bestandje met printer-specifieke informatie. Als je meer dan 1 Postscript printer hebt geïnstalleerd zullen die het algemene gedeelte van de driver delen. Kies een generieke driver, bijvoorbeeld de Apple Laserwriter Plus v38.0 die met bepaalde versies van de Adobe driver wordt meegeleverd, of de driver voor Distiller invoer. De laatste heeft de voorkeur, tenzij je nog een PostScript level 1 printer gebruikt.

Door Piet van Oostrum <piet@cs.uu.nl>:

Doe vanuit Excel een Print naar een postscript printer met de print-to-file optie aan. Als je geen postscript printerdriver hebt, installeer er dan een. Als de printerdriver de mogelijkheid heeft kies dan voor een zo printer-onafhankelijk mogelijke instelling (kies voor portabiliteit), of nog beter: eps. Waarschijnlijk is je eps dan nog niet goed genoeg en moet je hem met pstoeedit (of onder windows: psview met pstoeedit geïnstalleerd de menu entry *convert to editable format*, en dan postscript kiezen) converteren naar fatsoenlijke postscript.

antwoord

Door Siep Kroonenberg <siepo@CYBERCOMM.NL>:

De PostScript die je van MSOffice krijgt is meestal onherstelbare bagger: Bézierkrommen opgebroken in kleine lijnstukjes die dan ook nog eens losse objecten zijn inplaats van een polygoon; woorden die gefragmenteerd zijn tot losse letters; vlakken die uit arceringen zijn samengesteld. Geen enkele automatische conversie kan dat repareren. Gewoon niet aankomen en hopen dat de printer het slikt.

Bij Kluwer krijgen we ook regelmatig eps-en met lijntjes van dikte 0. Dat levert op een 600dpi desktop-printer geen problemen op, maar die lijntjes hebben de neiging te verdwijnen op een 2400dpi belichter en zien er op een Docutech ook niet jofel uit. Als de PostScript code niet al te onoverzichtelijk is doe ik daar weleens wat aan met een ascii-editor, maar anders wordt het de botte-bijl methode: met Ghostscript er een 600dpi pcx bitmap van maken en die in Photoshop bijsnijden en converteren naar eps; dat levert lekker grote bestanden op maar ziet er wel veel beter uit dan de 72dpi van PSP. Bijsnijden kan eventueel in PSP; voor conversie naar eps kun je eens kijken naar de netpbm utilities, beschikbaar voor Win32 onder CTAN.

De Ghostscript opties voor conversie naar bitmap zijn:

```
-sDEVICE=pcxgray (of pcxmono of pcx24b) -r600 -sOutputFile=...
```

Door Werenfried Spit <w.spit@WITBO.NL>:

- vanuit Excel direct postscript afdrukken, dat werkt heel goed. je moet dan wel een Adobe postscriptdriver gebruiken (geen native w95, die maakt slechte PS) en die instellen op encapsulated postscript. de drivers van adobe zijn via hun website te krijgen
- je kunt via Excel ps-tricks of gnuplot input maken en die dan importeren

antwoord

antwoord

Door Edwin Drost <edro@OCE.NL>:

Ik heb dit probleem ook een keer gehad en deed het als volgt:

Maak de grafieken als aparte sheet en print naar PostScript (Apple laserwriter Plus driver). Gebruik Ghostview om ps⇒eps uit te voeren. Importeer de eps file in je L^AT_EX document m.b.v. het graphics package, ik geloof dat je daar iets moet zeggen als

```
\includegraphics[width=\textwidth, clip=true]{plaatje.eps}
```

antwoord

clip moet erbij vanwege baggerpostscript. In Excel moet je waarschijnlijk nog wat rommelen met het formaat van bijschriften om alles goed te krijgen, dit is het bekende „klooi-werk”, wat je nog wel kent uit je Word tijd denk ik. . .

Adobe printerdrivers blijken vaak niet te werken, omdat Adobe er een sport van maakt om correcte postscript te genereren die bij niet-Adobe producten toch niet werkt. Ik heb deze ervaring met Illustrator en GhostScript.

Ik heb inmiddels echter mijn werkwijze veranderd en doe het nu als volgt:

Exporteer je data naar een textfile en schrijf een GNUplot scriptje ongeveer als volgt:

```
reset
set term eepic
set output 'figuur1.fig'
set key bottom
set xlabel '$I_{Basis}$'
set ylabel '$I_{Emitter}$'
plot 'data.dat' using 1:2 title 'Lijn 1' with lines,\
'data.dat' using 1:3 title 'Lijn 2' with lines,\
'data.dat' using 1:4 title 'Lijn 3' with lines
```

De gegenereerde file kun je zo importeren met

```
\resizebox{\textwidth}{!}{\input{figuur1.fig}}
```

of gewoon `\input{figuur1.fig}`, vergeet niet `\usepackage{eepic}` in je preamble te zetten. Mooi vind ik dat nu het normale font ook in je grafieken wordt gebruikt.

Als laatste kan ik je toch aanraden om „gewoon” \LaTeX te schrijven, met de documentatie van

<http://ee-staff.ethz.ch/~oetiker/lshort/>

lukte het mij in een avond. GNUplot documentatie is te vinden op

http://www.cs.dartmouth.edu/gnuplot_info.html

vraag ***The return of plaatjes***

Ik stelde niet zo lang geleden een vraag over de kwaliteit van plaatjes. Ik heb er inmiddels een oplossing voor, omdat me ook opviel dat de kwaliteit van de letter niet helemaal top was. Ik vermoet dat mijn instellingen stonden op (de default?) 150dpi, met texconfig omgezet naar 600dpi. Nu prima plaatjes en tekst.

Ik gebruik LyX onder Linux (en probeer gaandeweg meteen ook „echt” \LaTeX te leren ;-). Ik vraag met het volgende af. Wat is precies het doel/nut van floats? In LyX kan in kiezen tussen een Figure float en een Wide figure float, daarin plak je dan vervolgens het echte plaatje. Is het ook mogelijk om twee plaatjes naast elkaar op te nemen (elk met een eigen onderschrift)?

P.S. is er een goed \LaTeX leerboek (voorzien van een hoop voorbeelden). Heeft iemand eventueel titel en ISBN?

antwoord Door Siep Kroonenberg <Siep.Kroonenberg@WKAP.NL>:
Zet beide plaatjes in een minipage:

```
\begin{minipage}{100mm}
  \begin{figure}[H]
    \includegraphics...
    \caption{...}
  \end{figure}
\end{minipage}\hspace{10mm}\begin{minipage}{100mm}
  \begin{figure}[H]
```

```

\includegraphics...
\caption{...}
\end{figure}
\end{minipage}

```

Door Edwin Drost <edro@OCE.NL>:

Floats zijn objecten (bijvoorbeeld figuren of tabellen) die je graag in de buurt van een stuk tekst wilt hebben. Toch wil je deze floats vaak niet midden in dit stuk tekst hebben. L^AT_EX probeert het zo te regelen dat aan beide criteria wordt voldaan. Let maar eens op, floats worden vaak bovenaan de pagina geplaatst waar je ze invoegt en als je veel floats tegelijk gebruikt maakt L^AT_EX een pagina met alleen maar floats.

Net zoals in een „echt” boek dus...

Voor wat betreft een goed boek over L^AT_EX heb ik goed nieuws, voor beginners is dat gratis en het heet *The not so short introduction to L^AT_EX2e* en is te downloaden van <http://ee-staff.ethz.ch/~oetiker/lshort/>

Met dit als leidraad en de nodige hulp van deze mailinglijst heb ik mijn afstudeerverslag geschreven.

P.S. Ik heb trouwens laatst ook eens zitten spelen met LyX en het viel me op dat de gegenereerde code niet echt op pure L^AT_EX leek, ik denk dat je een flinke pens met werk hebt om zo'n document nog om te zetten. LyX heeft geloof ik zijn eigen `\documentclass`-en met allerlei eigen commando's die natuurlijk niet in *The not so short*... gedocumenteerd zijn.

antwoord

Page X of TotalPages

Hoe kan ik de paginanummering zodanig krijgen dat Page X of TotalPages als paginanummer wordt gegenereerd. Dus bijvoorbeeld „page 14 of 25”

Ik dacht al aan fancyheaders, maar daar ben ik niet zo in thuis.

vraag

Door Piet van Oostrum <piet@cs.uu.nl>:

Daar staat het ook in genoemd:

```

\usepackage{fancyhdr,lastpage}
\pagestyle{fancy}
\cfoot{Page \thepage\ of \pageref{LastPage}}

```

antwoord

Caption uitlijnen

Ik gebruik in LyX een table-float en heb ingesteld dat de table niet gecentreerd wordt, maar links uitgelijnd. Ik krijg het alleen niet voor elkaar om de caption ook links uit te laten lijnen. Iemand een suggestie?

vraag

Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:

Met een truc, waarbij je wel een overfull hbox krijgt:

```

\caption{dit is een figuur\hspace*{\linewidth}}

```

antwoord

Listings, babel, dutch en today

Ik gebruik de twee pakketten listings en babel met als optie dutch. Nu wil het dat mijn header informatie waarin `\today` wordt gebruikt wordt verminkt op de pagina's waar listings gebruikt wordt. (extra character(s) tussen 20 en mei).

vraag

Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:

Dat heeft een bekende klank. listings rotzooit nogal met catcodes en zo, en kennelijk staat er dan bij een pagina-overgang iets niet goed. Eigenlijk zou in de headers alles weer standaard gezet moeten worden maar kennelijk wordt er iets over het hoofd gezien.

antwoord

Ik heb het even nagetraced en het probleem blijkt hem in ~ te zitten. listings.sty herdefinieert ~ en die wordt in \today gebruikt.

Je kunt er omheen met:

```
\edef\vandaag{\today}
```

en dan \vandaag gebruiken in plaats van \today.

Dit moet wel na je \begin{document}

vraag Doorstrepen

Ik ben bezig met een aantal sheets en heb een probleem. Ik heb een aantal vergelijkingen, waarin delen van de vergelijking tegen elkaar weggestreept kunnen worden. Ik wil door deze delen een streep halen. Ik ken alleen geen functie binnen T_EX die dit automatisch voor doet, kan iemand mij helpen.

antwoord Door Hans Hagen <pragma@WXS.NL>:
We zullen maar zeggen „het werkt”:

```
\def\hack#1%
  {\bgroup
   \setbox0=\hbox{#1}%
   \setbox2=\hbox to \wd0{\hrulefill}%
   \hbox to \wd0{\box0\hskip-\wd2\raise.5ex\box2}%
  \egroup}
```

\hack{oeps} ⇒ oeps

Binnen CONTEX_T is er overigens een commando \doorstreep, dat het iets netter doet en bovendien nest, zodat oeps-oeps-oeps de middelste dubbel doorstreept, en zo nog wat geintjes.

dit laatste werkt dus niet! Ha! ~~Hans Hans Hans~~

vraag Compileren met CONTEX_T

Ik krijg bij het compileren het volgende:

```
TeX capacity exceeded, sorry [pool-size 97367]
```

antwoord Door Hans Hagen <pragma@WXS.NL>:
Hier gebruik ik in texmf.cnf:

```
main_memory      = 1500000 % 1500000 % 2500000
extra_mem_top    = 1000000 % 1000000
extra_mem_bot    = 1000000 % 1000000
font_mem_size    = 250000  % 500000
font_max         = 750     % 750
hash_extra       = 25000   % 50000

pool_size        = 400000  % 500000
string_vacancies = 25000   % 25000
max_strings      = 50000   % 50000
pool_free        = 375000  % 475000

trie_size        = 64000
hyph_size        = 1000
buf_size         = 10000
nest_size        = 750
max_in_open      = 15
```



```
param_size      = 5000
save_size       = 20000
stack_size      = 5000
```

Zowel de tetex, fptex, 4tex en miktex distributies zijn CONTEX aware en regelen de instellingen zelf.

Taal in CONTEX format

Hoe stel ik language in, en wat is een goede bufferwaarde?

vraag

Door Hans Hagen <pragma@WXS.NL>:

Als je cont-en cq cont-nl cq cont-de cq cont-uk verwerkt, is de de betreffende interface taal tegelijk default typesetting taal.

Je compileert nooit context.tex, maar altijd cont-****** waarbij ****** staat voor de twee letters van de taal.

Als je texexec draaiend hebt, kun je texexec --make en nl aanroepen en dan wordt het format genereerd. In geval van tetex en fptex zijn er ook de installatie scripts.

antwoord

Hoe converteer je van T_EX naar PDF naar Word?

Door Niels Moes :

Over het Word-probleem hebben wij het vaak gehad. Onze oplossing is: begin er niet aan. Temeer omdat alle uitgevers, congresbureaus, et cetera het pdf-formaat accepteren. Afgelopen jaar heb ik telkens na enig drammen en dreinen (hetgeen je niet moet onderschatten) bereikt gekregen dat ik pdf of ps mocht indienen.

vraag

antwoord

Door Siep Kroonenberg <Siep.Kroonenberg@wkap.nl>:

Dat klopt misschien als het alleen maar uitgedraaid moet worden, maar als de uitgever het opnieuw wil opmaken volgens de eigen standaard dan is pdf nauwelijks een optie. Op www.tug.org/interest.html staan enkele links voor export naar html, wat misschien een optie is.

Je kunt Postscript omzetten naar pdf met liefst Distiller maar eventueel ook Ghostscript (-sDEVICE=pdfwrite). Of er voor eepic een meer rechtstreekse route is weet ik niet. In geval van een eps is het nodig om een paginadefinitie toe te voegen of te wijzigen die de pagina gelijkmaakt aan de boundingbox. Het volgende perl-scriptje van Sebastian Rahtz zou dat moeten doen:

antwoord

```
#!/tool/bin/perl
# fitps: a script to slightly transform an EPS file so that:
# a) it is guaranteed to start at the 0,0 coordinate
# b) it sets a page size exactly corresponding to
#    the BoundingBox
# This means that when GhostScript renders it, the result
# needs no cropping. GhostScript can then write a graphic
# file direct without the tedious pnmcrop etc. It needs a
# Level 2 PS interpreter.
#
# If the bounding box is not right, of course, you have
# problems...
#
# The only thing I have not allowed for is the case of
# "%BoundingBox: (atend)", which is more complicated.
#
# Sebastian Rahtz, for Elsevier Science
```

```

# adapted by Siep Kroonenberg for Activeware Perl
# avoiding redirection
$filedate="1996/07/10";
$fileversion="1.1";
if (!$ARGV[1]) { die "Usage: fitps infile outfile"; }
$Filename=$ARGV[0]; $Outfile = $ARGV[1];
if (!open(TMP,"<$Filename") || !open(OUTF,">$Outfile")) {
    die "Couldn't open input- or output file";
}
$bbneeded=1;
local $bbpatt="[0-9\\.\\-]";
while (<TMP>) {
    if ( /%: (atend)/) {
        $bbneeded = 0;
        print OUTF;
    }
    elsif
    ( /%BoundingBox:(\s$bbpatt+)\s($bbpatt+)\s($bbpatt+)\s($bbpatt+)/ )
    {
# only read the *first* bounding box
        if ($bbneeded) {
            $width = $3 - $1;
            $height = $4 - $2;
            $xoffset = 0 - $1;
            $yoffset = 0 - $2;
            print OUTF "%: 0 0 $width $height\n";
            print OUTF "<< /PageSize [$width $height] >> setpagedevice\n";
            print OUTF "gsave $xoffset $yoffset translate\n";
            $bbneeded=0;
        }
# else ignore that embedded BoundingBox anyway
    }
    else
    { print OUTF; }
}
close(TMP);
print OUTF "grestore\n";

;

```

antwoord Door Edwin Drost <edro@OCE.NL>:

Word *is* een kuil vol slangen, ik ben niet voor niets aan L^AT_EX begonnen, als ik trouwens het gekanker van mijn omringende collega's hoor wil ik momenteel helemaal niet meer terug.

Ik zou het trouwens wel leuk vinden als Compaq ook bekend maakt aan welke specifieke applicaties gebruikers zich ergeren.

(zie: <http://www.mori.com/polls/1999/rage.htm>)

vraag **Problemen met dvips**

Het volgende probleem doet zich voor:

Bij het dvips-en van een document van ongeveer 200 pagina's met bijdrages van bijna twintig verschillende auteurs, met ieder hun eigen opvatting over hoe je een L^AT_EX document maakt, krijg ik de volgende waarschuwing:

Page 97 may be too complex to print

Als ik de ps file vervolgens met ghostview bekijk ontbreken in de linkerbalk de paginnummers. Als ik elk der bijdrages apart behandel ontmoet ik geen enkel probleem. Door de verschillende auteurs is het aantal aangeroepen style files nogal groot.

Heeft iemand een idee in welke richting ik het moet zoeken?

Door Hendri Hondorp <hendri@CS.UTWENTE.NL>:
optie -a1 gebruiken in dvips.

antwoord

Inmiddels gechecked bij de vragensteller en deze werkt.

Caption tekst

Hoe kan ik een hele caption (Figuur. . . + tekst) zetten in `\small \textit`.

vraag

Door Maarten Gelderman <mgelderman@BIK.ECON.VU.NL>:

antwoord

Even los van de andere antwoorden, kijk eens naar het package `caption`. Met dingen als

```
\usepackage[small,bf]{caption}
```

krijg je automatisch kleine bijschriften waarin tabel nr vet staat en het lettertype van het geheel klein is. Er zijn nog veel meer opties, maar dit is mijn standaard, dus de rest ken ik niet uit mijn hoofd.

Grote vragen, kleine antwoorden

vraag

Het zal wel erg tegen de regels van de typografie zijn maar toch: In mijn wiskunde opgaven bundels wil ik de antwoorden aanzienlijk kleiner zetten dan de rest van de tekst. Een ander font(grootte) kiezen dat lukt me wel, maar de regelafstand verkleinen en vooral de wiskunde teksten kleiner krijgen hoe moet dat?

Ik gebruik NTG-class `rapport3` in 12pt, voor de wiskunde teksten gebruik ik het euler font en om de antwoorden achterin het boekje te krijgen gebruik ik `exercise.sty`.

Door Wybo Dekker <wybo@SERVALYS.HOBBY.NL>:

antwoord

Je kleine tekst in een minipage of een parbox zetten:

```
\documentclass[12pt]{article}
```

```
\begin{document}
```

```
\\[2ex]
```

```
\begin{minipage}{100mm}
```

```
\scriptsize\baselineskip-6pt
```

dit is een gewone tekst waartussen we zo een blokje klein gaan zetten, zodanig dat ook de regelafstand kleiner wordt dit is een gewone tekst waartussen we zo een blokje klein gaan zetten en wel zo dat de regelafstand kleiner wordt dit is een gewone tekst, waartussen we zo een blokje klein gaan zetten, zodanig dat als het lukt de regelafstand kleiner wordt!!

```
\end{minipage}
```

```
\end{document}
```

Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:

antwoord

Maar dan wordt er geen pagina-afbreking gedaan. De clou is dat je een `\par` moet zetten aan het eind van het stuk dat kleiner moet. \TeX gebruikt namelijk de instellingen die bij het eind van de alinea gelden.

```

{\small
Antwoorden
\par
}
of:
\begin{small}
Antwoorden
\par
\end{small}

```

antwoord Door Hans Hagen <pragma@WXS.NL>:
Een `CONTEXT` oplossing:
Eerst wat blokken definiëren (die we niet verbergen):

```

\definieerblok[antwoord]

```

Die moeten klein:

```

\stelblokin[antwoord][binnen={\switchnaarkorps[klein]}]

```

Dan een nummering:

```

\doornummeren[antwoord]

```

Nu de tekst

```

\starttekst

```

weet ik wat voor'n tekst

```

\beginvanantwoord
\antwoord een antwoord \par
\eindvanantwoord

```

en nog wat tekst

En nu nog aan het eind nog een keer de antwoorden

```

\stelblokin[antwoord][binnen]

```

```

\gebruikblokken[antwoord]

```

Ik zou vragen ook in een blok zetten

vraag **A2 PostScript vraag**
Een collega van mij (dezelfde van mijn vorige PostScript vraag) zit (nog steeds) met zijn A2 PostScript file. De verkleining met `psresize` werkt, maar nu wil hij de A2 file in stukken verdelen over A4-tjes om een idee te krijgen van het uiteindelijke resultaat. Iemand met ideeën?

antwoord Door Taco Hoekwater <taco.hoekwater@WKAP.NL>:
Hm, iets voor Siep lijkt me maar die is helaas met vakantie. `pnmposter` lijkt me de „best bet”.

<http://fsinfo.cs.uni-sb.de/~stahl/pnmposter/index.html>

antwoord Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:
Het programma poster. Op CTAN in `support/poster`.

Wedden dat ik durf?

In een tekst (in een times-variant) krijg ik een ongewenste botsing, en soort ligatuur, in de zin „wedden dat ik durf?” In „mijn” Times reikt de f bovenin naar rechts, het vraagteken reikt juist boven naar links en daar overlappen ze elkaar. Ik ga dat „oplossen” met een {} tussen de f en het vraagteken.

Is dat een *goeie* oplossing of zou dat anders/beter moeten?

vraag

Door Taco Hoekwater <taco.hoekwater@WKAP.NL>:

Je kunt het wel doen, maar het helpt geen zier :-). Het is namelijk geen ligatuur, maar een uit-stekend karakter. Wat wel werkt of zou moeten werken is `durf\/?` (niet alleen schuine fonts hebben een italic correction).

antwoord

Door Frans Goddijn <frans@iaf.nl>:

Dankje! Ik heb deze oplossing ook op een andere plaats kunnen gebruiken: in een hoofdstuktitel stond (in vet, schreefloos) de naam „Offermans” en daar viel op scherm en in print de ff-ligatuur gewoon weg!

`Of{}fermans` hielp niet, `Of\fermans` wel!

antwoord

Door Maarten Gelderman <mgelderman@BIK.ECON.VU.NL>:

`Of\kern Opt fermans` lijkt me nog iets mooier. Het probleem met je accolades is dat die verdwijnen als het geheel door het afbreekmechanisme van \TeX gaat, met een kern gebeurt dat niet.

antwoord

Door Sven Bovin <sven@HARTREE.CHEM.KULEUVEN.AC.BE>:

Ik denk dat om een ligatuur te vermijden er eerder een (lege) `\mbox{}` moet staan daar — als ik mij niet vergis — het invoegen van ligaturen gewone {} gewoon wegstript.

antwoord

Door ter Haar Romeny <romeny@letmail.let.leidenuniv.nl>:

Het bijzondere van \TeX is dat het losse invoer als `ff` en `fl` kan herkennen als tekst die in de klassieke typografie met een enkel stukje lood wordt gezet, een combinatie van de twee (soms zelfs drie: `ffl`) letters. `ff`, `fl` en `ffl`. \TeX maakt van dat soort reeksen dan ook een enkel karakter (indien het font daarover beschikt en een goede ligaturentabel is gemaakt). Als je in deze gevallen wilt voorkomen dat \TeX van `ff` een enkel karakter maakt, is een leeg commando of eventueel de bij roman fonts toch lege italic correction (`\/`) een oplossing.

antwoord

De reeks `f + vraagteken` is echter niet zo'n klassieke combinatie. De genoemde oplossingen zullen je dus ook niet helpen. De overlap is hier het resultaat van niet helemaal perfecte digitalisering van het font: na de `f` hoort het font meer ruimte te geven als bepaalde karakters volgen, en kennelijk gebeurt dat niet. Je zult een klein beetje extra wit moeten toevoegen met bijvoorbeeld `\$, \$`.

Koorts \TeX meter

Ik wil een graden (temperatuur) teken invoegen. Is er standaard \LaTeX commando dat ervoor zorgt dat het wat hoger komt te staan en dergelijke. Is er een overzicht van dat soort bijzondere tekens?

vraag

Door L.Hoekema@BIOCH.UNIMAAS.NL :

Ik heb het volgende commando gemaakt:

```
\newcommand{\degrees}{\ensuremath{\text{\textcircled{^}}}\hspace{0.5em}}
```

Dus als je typt `37\degrees` krijg je automatisch een klein beetje ruimte tussen 37 en het graden teken, bovendien blijven 37 en `\degrees` altijd op 1 regel bijelkaar.

antwoord

- antwoord** Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:
`\usepackage{textcomp}`
`...`
`\textdegree` of `\textcentigrade` % (geeft ook een C)
of:
`$^\circ`
of:
`\usepackage{SIunits}`
`...`
`\degree` of `\degrecelcius`
- vraag** **PostScript: no %% Page comments generated?**
In sommige gevallen roept DVIPS (5.86) bij het maken van PostScript uitvoer:
Warning: no %%Page comments generated
In welke gevallen gebeurt dat, en hoe kan ik dat voorkomen? Ik wil ze wel hebben omdat anders bv. Ghostscript alleen maar vooruit kan bladeren, niet achteruit. Ook ander PS-interpreters hebben moeite met PS-code die geen pagina-markers bevat.
- antwoord** Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:
Meestal gebeurt dit als dvips denkt dat de printer te weinig geheugen heeft. Voorkomen door de geheugenoptie in `config.dvips` hoger te zetten.
- vraag** **Afbreken en slashes**
Ik heb wat problemen met afbreken:
Bijvoorbeeld „R2-heterozygous individuals”. Dit zou afgebroken kunnen worden tussen *zy* en *gous*. Alleen dat gebeurt *gous* steekt uit in de marge. Als ik via hyphenation het afbreekpatroon opgeef, dan kan ik dat alleen doen voor heterozygous (en dat helpt niet), want in `\hyphenation` mogen geen niet-letters staan.
Hetzelfde probleem heb ik met woorden met slashes `erin:protein~C/protein~S`: dit zou ergens afgebroken moeten worden, maar dat gebeurt niet. Zelfde vraag als hierboven.
- antwoord** Door Maarten Gelderman <mgelderman@BIK.ECON.VU.NL>:
Gewoon `\-` in het woord opnemen op de plaatsen waar het afgebroken mag worden.
En gewoon de / vervangen door het commando `\slash`
- vraag** **Oldstyle hack gebroken?**
Ik heb geprobeerd om de code voor geïmproviseerde old style numerals (MAPS 20, pp. 117-119) in een style bestandje te gieten en te gebruiken, eerst in een document met Computer Modern fonts, maar de bedoeling is het document uiteindelijk in Times te zetten (vandaar dus die geïmproviseerde old style numerals).
TeX komt echter klagen over een „Illegal unit of measurement” en nog een aantal zaken.
TeX verslikt zich blijkbaar niet op `\Tnum{<...>}`, een afgeleid commando dat ik gebruik om in lijn te blijven met een aantal andere documenten.
- antwoord** Door Taco Hoekwater <taco.hoekwater@WKAP.NL>:
Mijn versie van `graphicx` heeft een hekel aan de `\scalebox` zoals die in je source staat (en ik krijg dan ook precies dezelfde foutmelding). Probeer eens
`\def\verklein{\scalebox{0.9}[0.8]}`

dat werkt voor mij.

\TeX „verslikt” zich niet in $\backslash\text{Txtnum}$, maar het *werkt* ook niet. Als je wilt dat het wel werkt, moet je

```
\newcommand{\Txtnum}[1]{\armeluisdartels{#1}}
```

vervangen door

```
\let\Txtnum\armeluisdartels
```

Weg met die nummers

Ik heb een latexdocument met vooraan een inhoudstafel en achteraan een index. Ik wil geen paginanummers (dus $\backslash\text{pagestyle}\{\text{empty}\}$). Ik krijg op pagina 1 (de eerste pagina van de inhoudstafel) toch het cijfer 1 en op pagina 50 (de eerste pagina van de index) toch het cijfer 50. De andere pagina's hebben geen nummer. Kan iemand me vertellen hoe ik beide pagina's zonder nummer krijg. ($\backslash\text{thispagestyle}\{\text{empty}\}$ lijkt geen oplossing)

vraag

Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:

Dat laatste komt omdat ze beide zelf een $\backslash\text{thispagestyle}\{\text{plain}\}$ doen, en die komt na jouw $\backslash\text{thispagestyle}\{\text{empty}\}$. En als je de $\backslash\text{thispagestyle}\{\text{plain}\}$ na de $\backslash\text{tableofcontents}$ en dergelijke zet, dan geldt dat voor de laatste pagina, niet voor de eerste.

antwoord

Simpele oplossing omdat het hele document met $\backslash\text{pagestyle}\{\text{empty}\}$ moet:

```
\usepackage{nopageno}
```

of:

```
\makeatletter
```

```
\let\ps@plain\ps@empty
```

```
\makeatother
```

Snelle rugnummers

Pffft. . . zo'n middag dat de uren verstrijken zonder dat er *werk* gedaan kan worden. Ik zou „even” rugnummers printen voor de plaatselijke rijvereniging en eerst deed ik dat in CorelDraw, lekker makkelijk, maar al snel kreeg ik door dat ik dan de hele middag zou zitten p**len, even tijdrovend als makkelijk dus.

vraag

Maar ook in \LaTeX ging dat niet even-snel. Het verschil: in Draw kun je meteen het eerste rugnummer printen maar moet je ook elk nummer apart gaan maken, in \TeX moet je eerst nadenken maar als je het raadsel heb opgelost is de rest in een wip gedaan.

Eerste probleem was het grote font. Als ik deed:

```
\newfont{\nrkop}{tnr8 scaled 50000}
```

(in mijn setup is Times toevallig tnr8, dat terzijde) dan kreeg ik de melding dat dat te groot was en dat het zou worden verkleind naar 1000. Ik kreeg niet in de gaten waar nou de grens zit maar het ging meteen veel beter met

```
\newfont{\nrkop}{tnr8 at 450pt}
```

Uiteindelijk ging het heel snel en gemakkelijk zoals hieronder. Ter verstrooiing. . . een simpele hacker at work. Een slimmere user zou natuurlijk \TeX de nummers zelf laten ophogen en plaatsen. . .

```
\documentclass{artikel1}
```

```
\pagestyle{empty}
```

```
\usepackage{fg, fghhtime} % eigenlijk alleen nodig voor mijn times-fontje
```

```
\oddsidemargin 0mm % pagina groot maken op A4
```

```
\evensidemargin -10mm
```

```

\marginparwidth 5mm
\topmargin -15mm
\textheight 250mm
\textwidth 180mm
\headheight 4mm
\headsep 4mm
\def\baselinestretch{0.95} % hoeft hier eigenlijk niet
\newfont{\nrkop}{tnr8 at 450pt} % font voor bijna alle 2-cijferige nummers
\newfont{\nrkkop}{tnr8 at 400pt} % alleen voor rugnummer 100, de laatste
\begin{document}
\newcommand{\rugnummers}[2]{#1\vfill#2\newpage}
%nummer, en daaronder weer nummer, volgende blad
\nrkop          % groot font

\rugnummers{25}{26}
\rugnummers{27}{28}
\rugnummers{29}{30}
\rugnummers{50}{51}
\rugnummers{52}{53}
\rugnummers{54}{55}
[...]
\nrkkop
\rugnummers{100}{}
\end{document}

```

antwoord Door Maarten Gelderman <mgelderman@BIK.ECON.VU.NL>:
Hoi, dat kan korter. Even afgezien van de layout, die me niet interesseert:

```

\documentclass{article}
\usepackage{multido}
\usepackage[margin=2cm,a4paper]{geometry}

\font\groot cmr10 at 450pt
\def\nummer#1{\groot #1\clearpage}
\begin{document}
\multido{\iNR=1+1}{100}{\nummer{\iNR}}
\end{document}

```

antwoord Door Hans Hagen <pragma@WXS.NL>:
Arme Frans. Je moet de MAPS lezen!
Dit gaat ook:

```

\starttekst

\stelkorpsin
[pos]

\stellayoutin
[rugwit=.5cm,kopwit=.5cm,
hoofd=0pt,voet=0pt,
breedte=midden,hoogte=midden]

\NormalizeFontWidth
\NummerFont {100} {\tekstbreedte} {Regular}

```



```
\dorecurse{100}
{\omlijnd
 [hoogte=14cm,breedte=ruim,offset=0pt]
 {\NummerFont\recurselevel}
 \vskip.5cm}
```

\stoptekst

Die 1 in 100+ is een buitenbeentje, vandaar beter:

```
{\NummerFont%
 \ifnum\recurselevel>99%
 \hskip-.25ex\fi\recurselevel}
```

Zo zie je maar, het valt best mee. Hier zouden we ook wel eens een cursusje aan kunnen wijden: truuksjes in T_EX.

Z.O.Z./PTO

Dit heeft vast wel eens iemand bedacht. Op een tentamen dat uit twee pagina's bestaat maar dubbelzijdig wordt geprint zou ik rechts onderaan de eerste pagina graag de kreet Z.O.Z. vermelden. Hoe kan ik dat doen?

vraag

Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:

Ik ben net met een tentamen bezig. Ik gebruik het volgende (met een pijltje in plaats van „z.o.z.” en een balkje op de laatste pagina).

antwoord

```
\usepackage{fancyhdr}
\usepackage{ifthen}

\pagestyle{fancy}

\fancyhf{}
%\renewcommand{\footrulewidth}{0.4pt}
\chead{\sf \naam\ $-\$ \datum}
\cfoot{\ifthenelse{\pageref{endpage}=1}%
 {\rule{12mm}{4mm}}{\thepage}}
\rfoot{\ifthenelse{\pageref{endpage}=1}%
 {}{\ifthenelse{\pageref{endpage}=\value{page}}%
 {\rule{12mm}{4mm}}{\LARGE$\Longrightarrow$}}}}
\fancypagestyle{first}{\chead{}}\thispagestyle{first}
```

en aan het eind:

```
\label{endpage}
```

Door Jan Vroonhof <vroonhof@MATH.ETHZ.CH>:

Wij gebruiken een eigen brouwsel voor onze opgaven en tentamens. Werkt ook voor meer dan 1 blad. Het duits moet je zelf even veranderen. Helaas kent Babel \pleaseturnstring nog niet.

antwoord

(Zet dit in je tentamen.cls)

```
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
%%          pagestyles                               %
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%
```

```
\def\ps@footings{
 \let\@mkboth\@gobbletwo
```

```

\def\@oddhead {}
\def\@oddfoot {\footline}
\def\@evenhead {}
\def\@evenfoot {\evenfootline}
}

% defaults
\newcommand{\pleaseturnstring}{Bitte wenden!}
\newcommand{\seenextpagestring}{Siehe n"achstes Blatt!}
\newcommand{\footline}{\hfil%
{\bfseries\expandafter\@firstoftwo\botmark{}}{}}
\newcommand{\evenfootline}{\hfil%
{\bfseries\expandafter\@secondoftwo\botmark{}}{}}
\AtBeginDocument{\markboth{\pleaseturnstring}{\seenextpagestring}}
\AtEndDocument{\markboth{}}{}}
\@twosidetrue \raggedbottom

\pagestyle{footings}

```

vraag Kolommen even breed in tabellen

Ik wil graag een tabel met drie kolommen precies even breed hebben als de tekstbreedte. Wie weet hoe ik een deling kan uitvoeren, zodat ik iets krijg als.

```

\begin{tabular}{| p{\textwidth / 2} |
                p{\textwidth / 4} |
                p{\textwidth / 4} |}
...
\end{tabular}

```

antwoord Door Adri van der Meer <A.W.J.vanderMeer@MATH.UTWENTE.NL>:
Dat gaat niet zonder meer goed: je moet ook nog rekening houden met het feit dat er ruimte tussen de kolommen zit. Ik heb het wel eens zo gedaan:

```

\newlength{\ceen} \setlength{\ceen}{0.5\textwidth}
\addtolength{\ceen}{-2\tabcolsep}
\newlength{\ctwee} \setlength{\ctwee}{0.25\textwidth}
\addtolength{\ctwee}{-2\tabcolsep}
\newlength{\cdrie} \setlength{\cdrie}{0.25\textwidth}
\addtolength{\cdrie}{-2\tabcolsep}

```

... en dan kun je \ceen enzovoorts gebruiken als kolombreedtes.

antwoord Door Hans Hagen <pragma@WXS.NL>:
In CONTEX T:

```

\starttabulatie[|p|p|p]
\NC whatever text \NC whatever text \NC whatever text \NC\NR
\stoptabulatie

```

also breaks across pages.

vraag Fontwijziging in tabular

Is er een simpele manier om in een regel van een tabular een fontwijziging te maken? Met name in de eerste regel.

Het gaat me om het foolproof maken van de situatie waarin de kopregel van de tabel altijd `\bfseries\small` moet zijn, en de rest van de tabel niet. Ik wil een soort van macro `\kopregel` maken die dat doet, ongeacht het aantal kolommen.

Door Piet van Oostrum <piet@CS.UU.NL>:

antwoord

```
\newcommand{\inskoptxt}{\bfseries\small}
\newcommand{\kopregel}[1]{\koprrr#1&\koprrr}
\def\koprrr#1&#2\koprrr{\inskoptxt #1\def\testrrr{#2}\ifx\testrrr\empty
\def\nextrrr{\}\else\def\nextrrr{&\koprrr#2\koprrr}\fi\nextrrr}
```